

Duurzaam EPR-beheer als uitgangspunt

Storix licht zelfontwikkelde methode toe

Overlast van eikenprocessierups op duurzame wijze beheren, hoe doe je dat? En hoe kan dit resulteren in het omvormen van 'klassieke' eikenlanen?

In dit artikel licht Storix toe hoe de door dit bedrijf zelf ontwikkelde methode hieraan kan bijdragen.

Auteur: Ton Stokwielder

De eikenprocessierups (EPR) veroorzaakt veel overlast in Nederland. Op verschillende plaatsen wordt het vernietigen van de rups als bestrijdingsmethode gebruikt. Hierbij worden ook de bladetende rupsen van andere vlindersoorten op eiken gedood, evenals de soorten in de kruiden onder de bomen en in de omgeving ervan. Deze aanpak doodt echter ook onze 'bondgenoten': de parasieten van de eikenprocessierups. Om die te sparen en te zorgen dat ze ons juist kunnen helpen, heeft Storix een ecologische, duurzame en kosteneffectieve beheer-, monitorings- en onderzoeksmodule ontwikkeld.

Met behulp van de Storix-vlinderfilterkast en de stationsmonitoringskast, onderdelen van de beheer- en monitoringsmodule, kan de EPR-overlast duurzaam onder controle worden gehouden. Deze methode is gebaseerd op de inzet van vlinderfilterkasten en monitoring. In de kasten worden zestien nesten met EPR (in het verpopte stadium) geplaatst. Eén nest wordt gemonitord in het monitoringsstation.

Resultaten

Inmiddels zijn er resultaten beschikbaar van 252 onderzochte en gemonitorde nesten, verspreid over negen regio's in Noord-Brabant en Zuid-Holland. De conclusie: op plaatsen waar een

behoorlijk goede biotoop is, bestaat minder dan 20 procent van de dieren die uit een EPR-nest komen uit eikenprocessievlinders. Op bloemrijke locaties ligt dit aantal nog eens 10 procent hoger; daar zien we dus een parasitering van 90 procent. Het overgrote deel van een verpopte nest bestaat dus uit parasieten, zoals sluipvliegen en sluipwespen. Deze gegevens worden beschikbaar gesteld om wetenschappelijk getoetst te worden.

De bovengenoemde parasieten leggen hun eitjes in of op de rupsen van de eikenprocessievlinder, waardoor deze sterven. De parasieten zijn dus een belangrijke factor voor het terug-

ADVERTORIAL

dringen van de EPR. Sterker nog: wilde parasieten met een vlinderfilterkast als tijdelijk huis zorgen ervoor dat de EPR geen plaag wordt.

Van curatief naar preventief

Storix heeft de hoop dat de aanpak van beheerders gaat veranderen. Met curatieve verwijdering, waarbij de rupsennesten uiteindelijk in de verbrandingsoven belanden, houden we de plaagdruk kunstmatig hoog. We gooien namelijk het kind met het badwater weg. Als we uitgaan van 160 dieren per nest, verbranden we dus niet alleen 32 rupsen, maar ook 128 van zijn natuurlijke vijanden. Onze verwachting is dat de Storix-methode duurzamer en goedkoper is dan bijvoorbeeld spuiten met Xentari. De eerste prognoses laten zien dat de benodigde budgetten met ruim 50 procent verlaagd kunnen worden. Wij lichten deze prognoses graag verder toe.

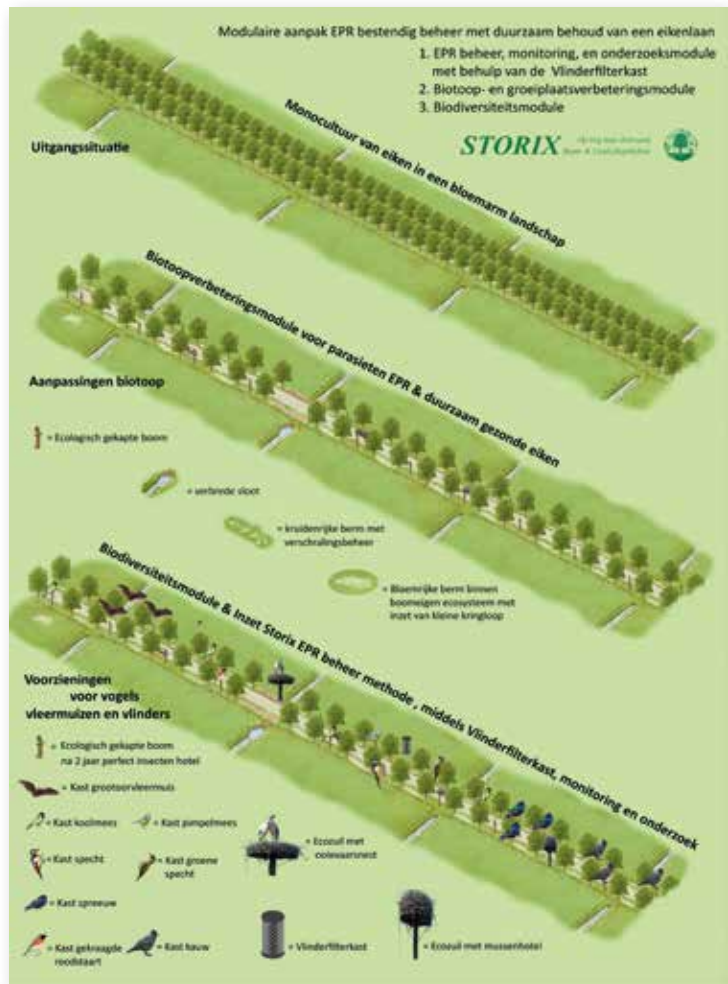
Een deel van de opbrengst van de verkoop van onze methode wordt door Storix ingezet voor het stimuleren en financieren van verder onderzoek. Er wordt druk gewerkt aan de samenstelling van een team van wetenschappers. We hebben inmiddels 38 diersoorten uit EPR-nesten gedetermineerd, waarvan de fenologie nog grotendeels onbekend is, evenals het effect van deze dieren op EPR. Naast sluipwespen en sluipvliegen gaat het om diverse soorten spinnen, gaasvliegen, wantsen en oorwormen. Nader onderzoek kan dit uitwijzen. Daarnaast is het van groot belang dat uitgezocht wordt hoe deze diersoorten kunnen helpen bij duurzaam EPR-beheer.

Balans

Dat blijvend onderzoek nodig is, is ons wel duidelijk geworden. Op locaties waar we onze methode toepassen, is namelijk gebleken dat de plaagdruk drastisch is gedaald, zelfs zo

extreem dat het zorgwekkend kan worden. De parasiteringsdruk op de zeldzame nestjes van de EPR op deze locaties is inmiddels zo hoog (weten we dankzij onze monitoring), dat we onze verantwoordelijkheid hebben genomen en hebben besloten te gaan afschalen.

Waarom, zult u denken? Het grote voordeel is toch dat er geen overlast meer is? Dat klopt, maar er is ook een nadeel. We streven naar een goede balans tussen een gezonde populatie EPR (zonder overlast) en een gezonde populatie parasieten. Als een regio vrij is van EPR, zullen de parasieten van de EPR ook verdwijnen. De vogels die de larven van de rups eten, moeten het doen met een voedselbron minder, waardoor hun focus hierop verdwijnt. Het gevolg: een goede omgeving voor de EPR om zich opnieuw te vestigen, waarna de kans op een enorme plaag groot is. Evenwicht is dus van groot belang.

ADVERTORIAL

Storix-monitoringskast. In deze kastjes worden nesten gemonitord uit gebieden waar een vlinderfilterkast hangt. Zo kan per gebied worden gemonitord hoe het parasiteringspercentage zich ontwikkelt en hoe de biotoop eventueel aangepast zou moeten worden. In een door ons ontwikkelde app worden alle data opgeslagen.

Met onze vlinderfilterkasten en monitoring kunnen we deze grote pieken en dalen voorkomen. De EPR-nesten liggen het jaar rond veilig in de kasten. Het is gebleken dat ze zelf geen enkele overlast veroorzaken; zelfs op drukbezochte plaatsen is er geen overlast van de nesten in de kasten geconstateerd.

Deze methode is alleen inzetbaar is voor een grootschalige aanpak, bij een oppervlakte van minimaal 1 km². We benadrukken nogmaals dat de inzet altijd wordt gecombineerd met monitoring en onderzoek. Daarnaast is het van belang dat we tegelijkertijd werken aan een beter landschap met voldoende bloemen en water.

Biotoopverbeteringsmodule voor parasieten en duurzaam gezonde eiken

In de biotoopverbeteringsmodule voor parasieten en duurzaam gezonde eiken speelt het boomsoort eigen ecosysteem een hoofdrol. We zorgen ervoor dat de eik voldoende ruimte heeft, zowel boven als onder als tussen de wortels, om zo een stevige weerstand tegen ziekten en plagen te creëren (zie afbeelding modulaire aanpak EPR).

Na onderzoek van inmiddels 68 kruiden en heesters blijkt, dat de soorten die tot de plantengemeenschap van de eik behoren met hun

nectar de allergrootste aantrekkingskracht hebben op de parasieten van de EPR. Met het 'verbond' tussen deze soorten wordt in het huidige bermbeheer nauwelijks rekening gehouden. Uiteraard bestaat dit verbond al duizenden jaren, maar onze ogen zijn geopend door de onderzoeken die we hebben gedaan. Het is fascinerend om te zien hoe bomen, heesters, kruiden en parasieten elkaar van levensbehoeften voorzien ... om uiteindelijk zelf te overleven en plagen te voorkomen.

Boost voor (bio)diversiteit (stads)landschap

Een boost voor de (bio)diversiteit van het (stads) landschap – dat zegt eigenlijk al genoeg. Er is zo'n grote diversiteit aan dieren die EPR eten. Maar dat niet alleen; er zijn daarnaast veel dieren die ook de parasieten van de EPR eten. Om dit alles zo goed mogelijk in balans te houden, hebben we een biodiversiteitsmodule ontwikkeld. Een klein voorbeeld. Op de afbeelding met de ontwikkeling van de bomenlaan ziet u onderaan een ooievaarsnest. U vraagt zich misschien af: een ooievaar eet toch geen EPR? Dat klopt, maar een ooievaar eet wel kikkers. De permanente aanwezigheid van water om een duurzame balans te creëren, is noodzakelijk, zeker voor de momenten dat er geen ochtenddauw is. Sluipwespen en sluipvliegen sluipen dan langs (riet)stengels naar het oppervlaktewater.

Als daar dan een overvloed aan kikkers in zit, loopt het voor hen niet goed af; vandaar het belang van de aanwezigheid van de ooievaar in het landschap.

Maatwerk

Alle modules zijn maatwerk. Vooral de biotoopverbeteringsmodule kan aan uw wensen en eisen worden aangepast. Het Storix-team met zijn experts ondersteunt u graag bij het maken van de juiste – en uiteraard verantwoorde – keuzes.

Voor een volledige planvorming is een team van ornithologen, herbologen, entomologen, zoogdierdeskundigen, landschapsarchitecten en boombeheerders vereist. Eventueel kunnen we u uitgewerkte voorbeelden ter beschikking stellen.

www.storix.nl

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!